

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 42g/2021 și nr. 43g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 173 alin. (2), a textului „instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs” din articolul 173 alin. (3) și a articolelor 185 alin. (4), 267 și 268 din Codul de procedură civilă

CHIȘINĂU
1 iunie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate pe 26 februarie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 1 iunie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepția de neconstituționalitate a următoarelor prevederi:

- articolul 173 alin. (2) din Codul de procedură civilă;
- textul „instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs” din articolul 173 alin. (3) din Codul de procedură civilă;
- articolul 185 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în partea privării de posibilitatea de a solicita scoaterea cererii de pe rol după epuizarea etapei de pregătire a examinării cauzei;
- articolele 267 și 268 din Codul de procedură civilă, în partea omisiunii de a reglementa clar și accesibil procedura și consecințele refuzului instanței de judecată de a scoate cererea de pe rol, inclusiv dreptul de a contesta imediat acest refuz.

2. La baza sesizărilor stă o excepție de neconstituționalitate ridicată de dl avocat Sergiu Radu, în interesele nei Tatiana Barbanoi, pârâtă în dosarul nr. 2-1831/2019, și, respectiv, în interesele dlui Ștefan Ciorici, pârât în dosarul nr. 2-1833/2019, ambele pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central.

3. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dna judecător Veronica Cupcea din cadrul Judecătoria Orhei, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

4. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea acestora într-un singur dosar, în baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, fiindu-i atribuit numărul 42g/2021.

A. Circumstanțele litigiilor principale

1. Circumstanțele cauzei civile nr. 2-1831/2019

5. Pe 25 octombrie 2019, „Orhei-Vin” S.A. (aflată în procedura de reorganizare) a depus la Judecătoria Orhei, sediul central, o cerere de chemare

în judecată împotriva dnei Tatiana Barbanoi, prin care a solicitat evacuarea dnei Tatiana Barbanoi și a membrilor familiei sale, a bunurilor personale dintr-un imobil situat în satul Pelivan, raionul Orhei, fără acordarea unui alt spațiu locativ, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

6. În procesul examinării cauzei, dl avocat Sergiu Radu a formulat, în interesele dnei Tatiana Barbanoi, o cerere reconvențională, care a fost restituită prin Încheierea Judecătorei Orhei, sediul central, din 3 februarie 2021.

7. În ședința de judecată din 15 februarie 2021, dl avocat Sergiu Radu a formulat, în interesele dnei Tatiana Barbanoi, excepția de neconstituționalitate a articolului 173 alin. (2), a textului „instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs” din articolul 173 alin. (3) și a articolelor 185 alin. (4), 267 și 268 din Codul de procedură civilă.

8. Prin Încheierea din aceeași dată, Judecătoria Orhei, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

2. Circumstanțele cauzei civile nr. 2-1833/2019

9. Pe 25 octombrie 2019, „Orhei-Vin” S.A. (aflată în procedura de reorganizare) a depus la Judecătoria Orhei, sediul central, o cerere de chemare în judecată împotriva dlui Ștefan Ciorici și dnei Tamara Ciorici, prin care a solicitat evacuarea pârâților și a membrilor familiei lor, a bunurilor personale dintr-un imobil situat în satul Pelivan, raionul Orhei, fără acordarea unui alt spațiu locativ, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

10. În ședința de judecată din 15 februarie 2021, dl avocat Sergiu Radu a formulat, în interesele dlui Ștefan Ciorici, excepția de neconstituționalitate a articolului 173 alin. (2), a textului „instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs” din articolul 173 alin. (3) și a articolelor 185 alin. (4), 267 și 268 din Codul de procedură civilă.

11. Prin Încheierea din aceeași dată, Judecătoria Orhei, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

13. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 172

Intentarea acțiunii reconvenționale

„(1) Până la începerea dezbaterilor judiciare, pârâtul are dreptul să intenteze împotriva reclamantului o acțiune reconvențională pentru a fi judecată odată cu acțiunea inițială.

(2) Intentarea acțiunii reconvenționale se face conform regulilor generale de intentare a acțiunii. Dispozițiile privind administrarea probelor se aplică în mod corespunzător.”

Articolul 173

Condițiile primirii acțiunii reconvenționale

„(1) Judecătorul primește acțiunea reconvențională dacă:

- a) aceasta urmărește compensarea pretenției inițiale;
- b) admiterea ei exclude, total sau parțial, admiterea acțiunii inițiale;
- c) ea și acțiunea inițială sunt în conexiune, iar judecarea lor simultană ar duce la soluționarea rapidă și justă a litigiilor.

(2) **Dacă, în cazurile menționate la alin. (1) lit. a) și c), se constată că numai acțiunea principală poate fi judecată, instanța o judecă separat.**

(3) Dacă cererea depusă ca reconvențională nu se încadrează în niciun temei prevăzut la alin. (1) din prezentul articol sau este depusă peste termenul stabilit la art. 172, **instanța**

o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs, cu posibilitatea depunerii acesteia în condiții generale.”

Articolul 185

Actele judecătorului de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare

„[...]”

(4) Participanții la proces, doar în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, pot solicita, sub sancțiunea decăderii din acest drept, încetarea procesului în temeiul art. 265 lit. a), c¹), e), g) și h) sau scoaterea cererii de pe rol în temeiul art. 267 lit. a), c), e) și h).”

Articolul 267

Temeiurile scoaterii cererii de pe rol

„Instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care:

- a) reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere;
- b) cererea a fost depusă de o persoană care, în cauza civilă respectivă, nu are capacitate de exercițiu al drepturilor procedurale civile;
- c) cererea este semnată sau este depusă în judecată de o persoană neîmputernicită;
- d) litigiul dintre aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri se află în curs de judecată la aceeași instanță sau la o alta;
- e) există o convenție de arbitraj prin care părțile decid să soluționeze litigiul pe cale arbitrală, iar pârâțul în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecată;
- f) părțile citate legal nu s-au prezentat la ședința de judecată după a doua citare și nici nu au solicitat examinarea cauzei în absența lor;
- g) reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sunt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâțul nu solicită soluționarea cauzei în fond;
- h) soțul a înaintat acțiune de desfacere a căsătoriei fără consimțământul soției în timpul sarcinii ei sau în decursul unui an de la nașterea copilului, iar cererea nu a fost restituită reclamantului de către judecător;
- i) persoana în ale cărei interese este pornit procesul, în conformitate cu art. 7 alin. (2), art. 72 alin. (2) și art.73 alin. (3), nu susține pretențiile înaintate, nu solicită să intervină în proces în calitate de reclamant;
- j) persoanele indicate la art. 72 și 73 au renunțat la acțiune, iar reclamantul care a preluat acțiunea nu a plătit taxă de stat în termenul stabilit de instanță;
- k) instanța a amânat sau a eșalonat plata taxei de stat, iar reclamantul nu a plătit-o în termenul stabilit de instanță;
- k¹) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege;
- l) la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești;
- l¹) părțile au solicitat examinarea cauzei de către judecata arbitrală, în condițiile legii;
- m) în alte cazuri prevăzute de lege.”

Articolul 268

Procedura și efectele scoaterii cererii de pe rol

„(1) În cazul scoaterii cererii de pe rol, procesul se termină printr-o încheiere judecătorească. În ea instanța indică modul de înlăturare a circumstanțelor specificate la art. 267.

- (2) Încheierea judecătorească privind scoaterea cererii de pe rol se supune recursului.
- (3) După înlăturarea circumstanțelor care duc la scoaterea cererii de pe rol, persoana interesată poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.
- (4) La cererea reclamantului sau a pârâtului, instanța poate anula încheierea privind scoaterea cererii de pe rol emise în temeiul art. 267 lit. f) și g), dacă aceștia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în ședința de judecată și a înștiințării instanței. Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii. Cererea privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol se soluționează în baza dosarului și a materialelor anexate la cerere, fără citarea participanților la proces. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la respectiva cerere.
- (5) Încheierea judecătorească de respingere a cererii de anulare a încheierii privind scoaterea cererii de pe rol poate fi atacată cu recurs.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate

14. În argumentarea sesizărilor, autorul acestora susține că articolul 173 alineatele (2)-(3) din Codul de procedură civilă facilitează doar interesele reclamantului și îl dezavantajează pe pârât, pentru că pârâtul nu are pârghii procedurale pentru a-și apăra poziția sa. Prin urmare, nu există posibilitatea de a examina concomitent cererea de chemare în judecată formulată de reclamant și acțiunea reconvențională înaintată de pârât. Aceste prevederi lasă la marja discreționară instanței de judecată acceptarea acțiunii reconvenționale.

15. Autorul sesizărilor menționează că prevederile articolelor 267 și 268 din Codul de procedură civilă nu reglementează clar și accesibil procedura și consecințele refuzului instanței de judecată de a scoate cererea de pe rol, inclusiv dreptul de a contesta imediat acest refuz. Astfel, imprevizibilitatea prevederilor contestate îi limitează persoanei garanțiile prevăzute de Constituție.

16. Potrivit autorului sesizărilor, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 16, 22, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate, ridicate de reprezentantul părților în proces (a se vedea § 2 *supra*), sunt formulate de subiectele cărora li s-a conferit acest drept, în baza articolului

135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 173 alin. (2), textul „instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs” din articolul 173 alin. (3), articolul 185 alin. (4), în partea privării de posibilitatea de a solicita scoaterea cererii de pe rol după epuizarea etapei de pregătire a examinării cauzei, articolele 267 și 268 din Codul de procedură civilă, în partea omisiunii de a reglementa clar și accesibil procedura și consecințele refuzului instanței de judecată de a scoate cererea de pe rol, inclusiv dreptul de a contesta imediat acest refuz.

21. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate prin prisma criticilor invocate de autorul sesizărilor.

22. Excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate în cauze civile care au ca obiect examinarea unor cereri de chemare în judecată privind evacuarea persoanelor și a bunurilor personale dintr-un imobil, fără acordarea unui alt spațiu locativ, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (a se vedea § 5 și § 8 *supra*). Astfel, Curtea admite că instanța de judecată va aplica prevederile criticate în cauzele pe care le examinează.

23. Sub acest aspect, Curtea observă că autorul sesizărilor a invocat articolele 16 [*egalitatea*], 22 [*neretroactivitatea legii*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție, fără a oferi argumente care să demonstreze caracterul neconstituțional al prevederilor contestate. Așadar, Curtea reține că simpla enumerare a nomelor constituționale în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate.

24. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control din oficiu. Acest tip de control este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își bazează cerințele, să expună normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura causală directă între norma contestată și argumentele invocate (a se vedea, în acest sens, DCC nr. 116 din 13 octombrie 2020, § 22; DCC nr. 158 din 22 decembrie 2020, § 27; DCC nr. 27 din 16 februarie 2021, § 19).

25. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretinsei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 156 din 22 decembrie 2020, § 16; DCC nr. 27 din 16 februarie 2021, § 17; DCC nr. 33 din 25 martie 2021, § 37).

26. Mai mult, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate își exprimă, prin argumentele invocate, dezacordul cu

felul în care au fost interpretate și aplicate prevederile contestate în cauzele respective. Curtea reamintește că aspectele legate de interpretarea și aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 6 din 11 ianuarie 2021, § 26; DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 47).

27. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 173 alin. (2), a textului „instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs” din articolul 173 alin. (3) și a articolelor 185 alin. (4), 267 și 268 din Codul de procedură civilă, ridicate de către dl avocat Sergiu Radu, în interesele dnei Tatiana Barbanoi, pârâtă în dosarul nr. 2-1831/2019, și, respectiv, în interesele dlui Ștefan Ciorici, pârât în dosarul nr. 2-1833/2019, ambele pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 1 iunie 2021

DCC nr. 76

Dosarul nr. 42g/2021